

VIŠJE GOSPODARSKO SODIŠČE
SR SLOVENIJE

Sklep štev. 36/71-3
z dne 9.IV 1971.

Senat: Jože Pernuš, dr Ivo Dougan, Albina Burja

Delovni spori pomorščakov - Spori zaradi izplačila osebnega dohodka iz delovnih razmerij pomorščakov so delovni spori in so za razsojio v takih sporih stvarno pristojna sodišča splošne pristojnosti, ne pa gospodarska sodišča - Če je bila proti inozemskemu ladjarju v zvezi z vložitvijo tožbe zaradi izplačila osebnega dohodka izkrcanih pomorščakov izdana začasna odredba s prepovedjo izplutja ladje iz naše luke, a je bila ta začasna odredba zaradi položitve denarnega jamstva naknadno odpravljena, predstavlja to jamstvo premoženje, ki je podlaga za krajevno pristojnost jugoslovanskega sodišča v smislu I. odstavka 52. člena ZPP

Radni sporovi pomoraca - Sporovi zbog isplate osebnih dohodka iz radnih odnosa pomoraca jesu radni sporovi, pa su za prosudjivanje takvih sporova stvarno nadležni sudovi opće nadležnosti, a ne privredni sudovi - Ako je bila proti inozemnom brodaru u vezi s podnošenjem tužbe radi isplate osobnog dohotka iskrcanih pomoraca izdana privremena naredba sa zabranom isplavljenja broda iz naše luke, pa je bila ta privremena naredba zbog polaganja novčanog jamstva naknadno ukinuta, to jamstvo predstavlja imovinu koja je osnova za mjesnu nadležnost jugoslavenskog suda u smislu čl.52. st.1 ZPP

Ob prihodu ladje panamske zastave v luko Koper je kapitan ladje izkrcal brez odpovedi in brez izplačila osebnega dohodka več jugoslovanskih mornarjev, sklicujoč se na to, da so mornarji zagrešili na ladji nasilna dejanja, povzročili na ladji materialno škodo itd. Mornarji so vložili pri Okrožnem gospodarskem sodišču v Kopru proti ladjarju tožbo zaradi izplačila osebnega dohodka, hkrati pa izposlovali pri tem sodišču začasno odredbo s prepovedjo izplutja ladje iz luke Koper do pravnomočne dovršitve sodnega spora. Ladjar je nato položil pri občinskem sodišču varščino v znesku 54.562,76 din, razen tega je podala zanj pomorska agencija v Kopru pismeno poročtveno izjavo za znesek 3.600.000 Lit, nakar je bila začasna odredba odpravljena in je ladja iz luke odplula. V pravnem postopku je toženi ladjar prigovarjal predvsem krajevni in stvarni pristojnosti Okrožnega gospodarskega sodišča v Kopru, v stvari sami pa je

uveljavil proti tožbenemu zahtevku tožeče stranke v pobot svoj nasprotni odškodninski zahtevek. Sodišče prve stopnje je v teku postopka ugotovilo svojo stvarno in krajevno pristojnost, z utemeljitvijo: 1) da je stvarna pristojnost gospodarskega sodišča podana iz razloga, ker je treba pri presoji tega spora uporabiti pomorsko pravo in predpise o pravicah in privilegijih pomorščakov, in 2) da je krajevna pristojnost jugoslovanskega sodišča podana na podlagi obstoja premoženja tožene stranke, tj. položenega denarnega jamstva na območju sodišča prve stopnje. V stvari sami je sodišče prve stopnje po opravljeni glavni obravnavi tožbenemu zahtevku tožeče stranke v celoti ugodilo. V svoji pritožbi proti prvostopni sodbi je tožena stranka, poleg meritornih prigovorov, vztrajala na svojem prigovoru stvarne in krajevne nepristojnosti sodišča prve stopnje. Trdila je, da krajevna pristojnost jugoslovanskega sodišča ni podana iz razloga, ker nima tožena stranka v Jugoslaviji nobenega premoženja, stvarna pristojnost gospodarskega sodišča pa da ni podana zaradi tega, ker gre v stvari za delovni spor, za katerega je pristojno sodišče splošne pristojnosti. Sodišče druge stopnje je pritožbi tožene stranke delno ugodilo, prvostopno sodbo zaradi stvarne nepristojnosti gospodarskega sodišča razveljavilo in odredilo odstop zadeve Okrožnemu sodišču v Kopru kot stvarno in krajevno pristojnemu sodišču. Pri tem je navedlo tele razloge:

Tožena stranka upravičeno trdi, da sodišče prve stopnje kot gospodarsko sodišče za sojenje v tem sporu ni stvarno pristojno. Sodišče prve stopnje je v utemeljitvi svojega sklepa števil. P 327/70-5 z dne 24.6.1970 zmotno navedlo, da gre v stvari za pomorski spor v smislu 2.točke 455.člena ZPP, ker je treba pri razsoji tega spora uporabiti pomorsko pravo in predpise o pravicah in privilegijih pomorščakov. V resnici gre pri zahtevku tožeče stranke za terjatve na izplačilo osebnega dohodka, na plačilo nadomestila za letni dopust in na plačilo potnih stroškov, kar pomeni, da obstoja med strankama spor iz delovnega razmerja. Za take spore pa je treba uporabiti zakonske predpise o delovnih razmerjih in je za razsojo takih sporov po izrecni določbi 126.člena tem. zakona o delovnih razmerjih (Ur.list SFRJ št.12/70) stvarno pristojno sodišče splošne pristojnosti. Dejstvo, da pripadajo pomorščakom posebne pravice po pravnih pravilih predvojne uredbe za zakonsko močjo o stvarnih pravicah na ladji in o pomorskih privilegijih (Ur.list Kralj.Jugoslavije št.126/39), še ne daje sporom iz njihovih delovnih razmerij značaja pomorskega spora. Pomorski privilegiji so zakonske stvarne pravice na ladjah zaradi prednostnega poplačila določenih terjatev, med drugim tudi terjatev iz pogodb, s katerimi so bili sprejeti člani ladijske posadke v delovno razmerje na ladji. Kot specifičen pravni institut prihajajo pomorski privilegiji v poštev le pri realizaciji pravnomočno prisojenih delovno-pravnih zahtevkov pomorščakov, tj. v izvršilnem in stečajnem pos-

topku, ne pa v zvezi z vprašanjem stvarne pristojnosti sodišča za razsojo v sporih o samih zahtevkih iz delovnih razmerij pomorščakov.

Ni pa utemeljen ugovor tožene stranke proti krajevni pristojnosti jugoslovanskega sodišča. Iz podatkov pravnega spisa in spisa Občinskega sodišča v Kopru št. R 209/70 je razvidno, da je bila v zvezi z izdajo začasne odredbe št. R 107/70-2 z dne 25.5.1970, zaradi zavarovanja terjatev tožeče stranke in ostalih upnikov - mornarjev proti toženi stranki, položena pri Občinskem sodišču v Kopru varščina v znesku 54.562,76 din, nadalje, da je podjetje "Interagent" v Kopru podalo za event. cit. obveznosti prvotožene stranke poroštveno izjavo do zneska 3,600.000 Lit. Ta jamstva so bila dana prav zato, da bi se ladji prvotožene stranke, ki je predstavljala takrat toženkinino premoženje v naši državi in ki je bila z začasno odredbo zadržana v luki Koper, omogočil odhod iz luke. Pri tem položaju je treba šteti ta jamstva v procesnem oziru kot premoženje tožene stranke, s posledico, da je krajevna pristojnost za uveljavljanje premoženjsko-pravnih razmerij proti toženi stranki pri ustreznem jugoslovanskem sodišču podana (I. odstavek 52.člena ZPP).

I.D.